

KATASZTERI NYILATKOZAT ELVEI AZ EURÓPAI UNIÓBAN

A kataszter az egyik alapvető jogi intézmény az Európai Unió országaiban is. A kataszter egy nyilvános területi szervezésű (térinformatikai) adatbázis, amely az ingatlan adatok begyűjtésével, kezelésével foglalkozik, és biztosítja a különböző szintű kormányzati szervek, az állampolgárok és más intézmények ilyen irányú adatokkal történő ellátását.

Napjainkban a katasztert az egyes országok különbözőképpen közelítik meg. Egyes országoknál fontosságot kap az ingatlan-nyilvántartás, más országokban pedig erőteljes figyelem összpontosul az adózási célokra, a környezetvédelemre, a várostervezésre és más hasonló funkciókra. Minden körülmények között a kataszternek egyik lényeges része megtartotta a geográfiai, térképészeti jellegét és ilyen irányú tevékenységek szükségességét. Így aztán a kataszterért felelős intézmények az EU keretein belül az egyes országokban különféle minisztériumokhoz tartoznak, attól függően, hogy melyik célt és irányelvet tartják fontosnak.

Ilyen változatosságok mellett és figyelembe véve, hogy az európai jogszabályok eddig nem harmonizálták a kataszteri tevékenységet, egy olyan elképzelés született miszerint kezdeményezni szükséges azoknak a közös szabványelemeknek a meghatározását, amelyek a kataszter kidolgozását, megvalósítását, kezelését és információ szolgáltatását jelentik. Az Európai Unió képviselői, a tagországok és a tagjelölt országok részvételével az elmúlt néhány évben munkatalálkozókat zajlottak le, amelyek eredménye az a következtetés volt, hogy ezeket a szabványokat, szabályokat ki kell alakítani minél hamarabb.

Ennek mentén az első lépés az, hogy közös platformra vigyék az országok eddigi fejlesztéseit és tevékenységét a kataszter vonalán, és kellően struktúrálják az ezekre vonatkozó információkat, tegyék továbbá azokat az érintett személyek és szervezetek számára hozzáférhetővé.

A fenti szükségletek érdekében a spanyol kormányzat – az Európai Unió Tanácsának spanyol elnöklése alatt, 2002. januártól júniusig – az ún. Hivatalos Végrehajtási Programjába vette az Európai Unió kataszteréről szóló 1. Kongresszus megrendezését Granadában május 11. és 17. között.

A Kongresszuson – ugyanúgy, mint az Európai Unió kataszteri egyeztetések folyamán – részt vesznek az EU

tagországi és tagjelölt országai, valamint az Európai Bizottság képviselői. Ez utóbbiak részvétele elsősorban az EU-s politika figyelembevétele miatt vált fontossá. A Kongresszus főbb témái lesznek a kataszter felhasználása az EU tagországi keretében: az EU-n belüli kataszteri tevékenység koordinálása és szabályozása, az ingatlanbecsléssel kapcsolatos kérdések és a magán-személyeket érintő jogintézmény fontossága.

A spanyol kormány és a Spanyolországban működő Kataszteri Hivatal – a tagországokkal és az Európai Bizottság képviselőivel egyeztetve – kidolgozta az „EU-s kataszteri nyilatkozat elvei” című anyagot, amelynek megvitatása és véglegesítése után várhatóan egy dokumentum kerül elfogadásra, amely magában foglalja az EU-ban működő különböző kataszteri modellek közös elemeit.

Az EU-s kataszteri nyilatkozat alapelvei című anyag változata megjelent a spanyol kollégák meghirdetésében, és mint dokumentum-tervezet alapul szolgál az érintett országok szakintézményei és szakemberei számára viták és javaslatok megtételére. Ezt az anyagot a Földmérési és Távérzékelési Intézetben áttanulmányoztuk, és magyarra lefordítottuk. Ezt az anyagot tesszük közzé a magyar kataszterben érintett kollégák számára az alábbiakban.

Felhívjuk a tisztelt olvasók figyelmét, hogy a Nyilatkozat értelmezése folyamán vegyék figyelembe, maga a tervezet sem volt egyértelműen kerek és nyilvánvaló, ezért az ebből adódó értelmezési problémákat sem tudtuk teljesen kiküszöbölni.

Dr. Mihály Szabolcs
Földmérési és Távérzékelési Intézet

1. A Kataszter mint alap földinformációs rendszer az EU teljes területét magába foglalja. Sem valamely állam, sem annak bármely része nem hiányolhatja a kataszter által biztosított szükséges információt.

2. Függetlenül a kialakult jogrendszerrel, melyet a tagállamok saját kataszterük működtetésére elfogadtak, **a Katasztert mint nyilvános tulajdonjogot definiáljuk.** Használata mindig azt a célt szolgálja, hogy garantálja az egyenlőség, a biztonság és az igazságosság elveinek gyakorlását minden EU polgár számára.

3. **A Kataszter alapegysége a földrészlet.** Ezért nyilvánvaló, hogy az a hatóság, mely felelős a Kataszter működtetéséért, olyan szervezet legyen minden tagállamban, melynek feladata a földrészletek grafi-

kus, alfanumerikus és ezek együttes információinak létrehozása, változásvezetése.

4. **Minden földrészletnek egy egyedi és megváltoztathatatlan kódot (azonosítót) kell adni**, bármely másától eltérőt. Ha lehetséges, ez az azonosító tartalmazza mindazokat az elemeket, amelyek lehetővé teszik a földrészlet helyének szabatos meghatározását valamilyen koordináta rendszerben.

5. **Minden önálló földrészletet, valamint bármely épületet vagy bármely felszín alatti és feletti, helyhez kötött létesítményt szabatosan kell leírni a Kataszterben.** A fentiek alapján az adatmodelleket, melyek tartalmazzák a tulajdonjogi információkat, birtokhatárokat, területi adatokat, valamint a meglévő épületek és létesítmények, a földminőség, a földhasználat és a környezeti minőség adatait, pontosan meg kell határozni.

6. Ezen együttes információk mellett **a Katasztert nyílt adatbázisként kell kezelni**, amely képes magába foglalni bármely más információt a földrészletről, mind a Tagállamok, mind az EU igényeinek megfelelően. Minden bizonnyal különös figyelmet kell fordítani olyan lényeges információkra, melyek támogatják az ingatlan adózást vagy a rendezési tervek készítését. Hasonlóképpen a Kataszternek tartalmaznia kell azokat az információkat és számítógépes alkalmazásokat, amelyek lehetővé teszik a tömeges ingatlan-értékbecslést.

7. **A Kataszterben és az Ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett információk összhangját és konzisztenciáját biztosítani kell.** A Kataszterben és az Ingatlan-nyilvántartásban meglévő információk együttes felhasználásának garantálnia kell a tulajdonnal és a földhasználattal kapcsolatos jogoknak, a földpiac védelmének és növelésének, valamint a kapcsolódó beruházásoknak a békés gyakorlatát az EU-ban.

8. **A Katasztert számítógépes eszközök segítségével kell kezelni**, melyek lehetővé teszik az információk jobb kezelését és hozzáférését, és vegyülnek azon technológiákkal, melyek garantálják az Információs Társadalom fejlődését.

9. A különböző országok kataszterért felelős hatóságainak **növelniük kell a kataszteri információk fokozott felhasználását annak érdekében, hogy alkalmazhassák országaikon belül azokat az irányelveket, amelyek a földügyi információkra támaszkodnak.** Ugyancsak együtt kell működniük abban, hogy az Európai Unió irányelvek alkalmazásában is felhasználják ezeket a területi információkat. Valahányszor ez lehetséges, új földinformációs adatbázisok létrehozását el kell kerülni, amennyiben ezeket az adatbázisokat a már meglévő kataszteri információk helyettesíteni tudják.

10. Az **egy tagállamok Kataszterében rögzített**

információkhoz valamennyi európai tagállam polgárának, társaságainak, állami és magán cégeinek hozzá kell férniük. Ezekhez az információkhoz való hozzáférés egyedüli korlátai azon törvények és rendeletek, melyek védik a magántitkot és az adóztatást segítő információkat. A tagállamok által meghatározott, az információkért fizetendő adatszolgáltatási díj nem gátolhatja az azokhoz hozzáférést.

11. **A földügyi információkat elérhetővé kell tenni a helyi, regionális és nemzeti kormányzatok számára.** Ezért a különböző nyilvántartások közötti együttműködéssel és koordinációs eljárásokkal biztosítani kell a kataszteri nyilvántartás állandó karban- és naprakészen tartását.

12. Várható a **magánszférával való együttműködés** a tagországok Katasztereinek létrehozásában és a változások vezetésében. Kívánatos **együttműködni azokkal a nemzetközi szervezetekkel is**, akiknek kötelessége fejleszteni és tanulmányozni a földügyi igazgatással kapcsolatos irányelveket.

A NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK ÚJABB EREDMÉNYEI A FÖLDÜGYI ÉS TÉRKÉPÉSZETI SZAKIRÁNYÍTÁS TERÜLETÉN

2001 márciusától a földügyi és térképészeti szakterület tudatosan és jelentős mértékben fokozta nemzetközi tevékenységét. Az együttműködés tárgyát következtesen úgy alakította, hogy az, minden esetben összhangban álljon, és kiszolgálja a földügyi-térképészeti szakigazgatás és intézményrendszere középtávú fejlődését. A főbb stratégiai szempontok a következők voltak:

az EU csatlakozás előkészületi feladatainak megkönnyítése (az ANP kormányprogram földügyi-távérzékelési feladatai),

az intézményrendszer humán-erőforrás fejlesztése (EU együttműködésben: ismeretátadás, tananyagok, távoktatás),

részvétel EU projektekben; a szakterülettel szemben az e-Európa, e-kormányzás, e-kereskedelem programjai kapcsán támasztott igények kielégítése és szemléletformálás (versenyképesség, fogadókészség növelés, szolgáltatásfejlesztés, adatpolitika, szabványosítás, adatelérés, tartalomfejlesztés, interoperabilitás),

aktív részvétel támogatása a szakma tudományos világszervezeteiben és az európai szakmai társulásokban (információeljuttatás és a magyarországi eredmények láttatása, nemzetközi megmértetés, igazolása).

2001 márciusában a Földügyi és Térképészeti Főosztály, a FÖMI és a PARCELLA PHARE projektirányítás